

2025-07-07

Till: Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
(LI2025/00742)

REMISSYTTRANDE - SOU 2025:32 Vissa förändringar av jaktlagstiftningen.

Svenska rovdjursföreningen lämnar härmed följande yttrande.

Avsitt 4.4 Förvaltningsmärkning av varg

Svenska rovdjursföreningens inställning

Förslaget avstyrks i sin nuvarande utformning.

Förslag 40 c § 2 st

Huvudsyftet med förvaltningsmärkning av varg är, såvitt framgår av utredningen, att tillförsäkra vargstammen nytt genetiskt material. Detta är också en av förutsättningarna för ambitionen att sänka referensvärdet på varg. För att bestämmelsen ska få någon verklig betydelse krävs också att den går att genomföra. För det första måste det finnas områden dit vargar kan flyttas för det andra krävs också ändringar i andra bestämmelser.

Motivering

Naturvårdsverket redovisar i sin rapport ”Ytterligare förvaltningsåtgärder för varg, NV 08852-24” att några områden dit varg kan flyttas genom frivilligt accepterande har inte identifierats. För att förvaltningsmärkning av varg ska fungera krävs alltså att staten genom Naturvårdsverket får möjlighet att självständigt besluta om till vilka områden varg kan flyttas. Detta kräver sannolikt ändringar i annan lagstiftning. Blir detta inte möjligt kommer bestämmelsen att bli verkningslös.

Vidare behöver möjligheten till beslut om skyddsjakt i de norra länen kraftigt inskränkas. I t.ex. 23 a och 23 b §§ jaktförordningen måste i vart fall varg uteslutas från tillämpningsområdet. Detta för att i första hand möjliggöra ett infångande av en varg som kommer österifrån.

Möjligheten till skyddsjakt på enskilda initiativ inom nationalparker för att skydda ren (28 b § Jaktförordningen), måste upphöra att gälla, alternativt att varg utesluts från det tillämpliga området.

De samlade åtgärderna som anges ovan är nödvändiga för att förvaltningsmärkning av varg överhuvudtaget ska bli verksamt, utan dessa kommer vargstammen att genetiskt utarmas i strid med utredningens intentioner. Att sänka referensvärdet för varg med hänvisning till möjligheten att förvaltningsmärka varg utan att det finns verktyg för att genomföra åtgärden fullt ut, kan istället komma att medföra att vargen på sikt kan komma att genetiskt förtvina till den grad att vargen till slut dör ut.

Avsnitt 4.5.2 Fråga om möjlighet att söka efter, spåra och förfölja vilt för avlivning av djurskyddsskäl.

Svenska rovdjursföreningens inställning.

Förslag 9 a § Jaktlagen och 23 b § 2 st Jaktförordningen

Förslagen avstyrks i sina nuvarande utformningar.

Inledningsvis konstateras att 9 a § bör göras tydligare och 23 b § 2 st ska endast vid behov omfatta förtydliganden. Anledningen till detta är, som utredningen själv funnit, att 9 a § rör det civilrättsliga förhållandet om rätten till avlivning på annans mark. Vid sådant förhållande ska reglering ske genom lag.

Vidare ska kravet på avlivning av frilevande och fredat vilt ställas högt. Det ska inte heller var möjligt för var och en att avliva vilt på grund av djurskyddsskäl utan den rätten ska enbart tillkomma jakträttsinnehavaren.

9 a § behöver tillföras ett tredje stycke där det framgår att om ett vilt anträffas efter spårning, eftersök eller förföljelse ska en förnyad prövning ske om viltet behöver avlivas på grund av djurskyddsskäl. Det ska då vara uppenbart att viltet behöver avlivas.

Vidare ska ett fjärde stycke tillföras där det framgår att om vilt avlivats med stöd av bestämmelsen ska Polismyndigheten tillkallas, särskilt om det rör statens vilt, för att omhänderta djuret. Djuret ska därefter skickas till SVA för bedömning huruvida det funnits skäl att avliva viltet på grund av djurskyddsskäl.

Slutligen ska överträdelse av bestämmelsen straffsanktioneras enligt 43 och 44 §§ Jaktlagen.

Motivering

Förslaget ska genomföras i form av lag. Därför är det nödvändigt att den föreslagna lydelsen i lagtexten så långt möjligt är i överensstämmelse med utredningens slutsatser.

I första stycket framgår att var och en medges rätt att avliva frilevande och fredat vilt även om det anträffas på annans jaktmark. Även om utredningens avsikt inte är att göra någon saklig förändring i förhållande till 40 c § jaktförordningen så inger skrivningen betänkligheter.

Redan det förhållande att var och en medges rätt att avliva vilt på grund av djurskyddsskäl innebär att det inte kan förutsättas att den som anträffar skadat vilt kan gör mer kvalificerade veterinärmedicinska bedömningar varför kravet vid bedömningen måste ställas högt. Det ska därför krävas att det är uppenbart att avlivning på grund av djurskyddsskäl måste ske.

Angående den föreslagna bestämmelsens andra stycket anför utredningen att rätten att spåra, eftersöka eller förfölja vilt endast ska få ske av jakträttsinnehavaren. Detta bl.a. för att förhindra missbruk av regeln eller för att hindra illegal jakt. Motsvarande förhållande torde föreligga om var och en får bibehålla rätten till avlivning av vilt på grund djurskyddsskäl. Således bör bestämmelsen justeras på så sätt att i normalfallet ska endast jakträttsinnehavaren äga rätt att avliva vilt på grund av djurskyddsskäl. Det bör framgå av bestämmelsen att endast i nödsituationer ska rätten att avliva frilevande och fredat vilt tillkomma var och en.

Vidare framhåller utredningen att om ett vilt anträffas efter spårning, eftersök eller förföljelse ska en förnyad prövning ske om viltet behöver avlivas på grund av djurskyddsskäl. Detta ska enligt utredningen framgå av villkor för skyddsjakt.

Som anförts ovan ska civilrättsliga förhållandet om rätten till avlivning på annans mark ges ut i form av lag. Lagtexten ska givetvis så långt möjligt formuleras i enlighet med utredningens slutsatser och att utfärda förordning avseende något som ska stiftas genom lag torde inte vara möjligt.

Alltså ska ett så grundläggande krav för bestämmelsens tillämpning som att en förnyad prövning ska ske formuleras direkt i lagtexten. Vidare är det lämpligt att lagtexten formuleras på ett sätt som främjar en enhetlig och enkel tillämpning av bestämmelsen. Att överlåta åt beslutande myndighet/er att hantera ett sådant centralt villkor att förnyad prövning ska ske ökar risken för att tillämpningen inte blir enhetlig i tillräcklig grad.

Som anføres i utredningen är kravet på avlivning av djurskyddsskäl lågt ställt i den föreslagna bestämmelsen. Bedömningen huruvida ett vilt behöver avlivas eller inte på grund av djurskyddsskäl kommer normalt sätt att ske av jakträttsinnehavare eller annan enskilt som sannolikt inte besitter mer långtgående veterinärmedicinska kunskaper. För att undvika misstag eller missbruk behöver kravet ställas högre om avlivning av vilt på grund av djurskydd ska ske.

Därför är det, med hänvisning till vad som anförts ovan, ett absolut krav att situationen ska vara sådan att det är uppenbart att en avlivning är nödvändig. För att säkerställa att bedömningen om avlivning varit riktig är det dessutom viktigt att Polismyndigheten involveras och att en slutgiltig bedömning görs av sakkunnig personal på SVA.

Slutligen är det nödvändigt att straffsanktionera bestämmelsen, särskilt eftersom den även omfattar fredat vild och en överträdelse måste straffsanktionering för att förhindra att bestämmelsen missbrukas och förhoppningsvis kan en straffsanktionering innebära att regeln används med försiktighet.

Sammanfattningsvis är Svenska Rovdjursföreningens uppfattning att bestämmelsen ska ändras och kompletteras på sätt som framgår ovan.

Jaktförordningen 23 b §

Förslaget avstyrks i sin nuvarande utformning.

Kravet på avlivning av djurskyddsskäl ska ställas mycket högt då det gäller de i förordningens förslagna andra stycket angivna arterna. Alltså måste det vara uppenbart att avlivning måste ske av djurskyddsskäl.

Vidare ska polismyndigheten tillkallas om det vilt som avlivats av djurskyddsskäl är hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt. Djuret ska därefter överlämnas till SVA för bedömning och överträdelse av bestämmelsen ska straffsanktioneras.

Motivering

Inledningsvis noteras att flera av de djurarter som räknas upp i 23 b § andra stycket är strikt skyddade eller skyddade. Det innebär att stor försiktighet måste iakttas vid beslut om skyddsjakt av djurskyddsskäl när de gäller de uppräknade arterna.

Med en hög grad av sannolikhet kommer någon veterinärmedicinsk bedömning inte att ske innan beslut om skyddsjakt fattas med stöd av den föreslagna förordningen. Kravet på att ett djur befinner sig i en sådan situation att det måste avlivas ska därför ställas högt. Kravet ska därför vara att det ska vara uppenbart att djuret måste avlivas på grund av djurskyddsskäl.

Ett beslut ska dessutom hänvisa till den föreslagna 9 a § i jaktlagen, varvid tillämpningen ska vara densamma. Nämligen en förnyad prövning om djuret anträffas med krav på att den situation som djuret befinner sig i gör att de ska vara uppenbart att djuret behöver avlivas. Dessutom ska Polismyndigheten tillkallas för att omhänderta djuret. SVA ska sedan fastställa om situationen varit sådan att det varit nödvändigt att avliva djuret. Slutligen ska överträdelse av beslutet om skyddsjakt och tillhörande villkor bedömas som jaktbrott och om det avsett björn, varg, lo, järv eller kungsörn bedömas som grovt jaktbrott.

Avsnitt 9.6 En ny sekretessbestämmelse till skydd för enskild i ärenden om vargjakt

Svenska rovdjursföreningens inställning

Förslaget om en ny sekretessbestämmelse avstyrks.

40 kap. 7 f § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Motivering

Det är inte visat att det finns ett behov av den föreslagna regleringen. Det finns bestämmelser i nuvarande offentlighets- och sekretesslagen som är generellt tillämpbara när det gäller skydd av personuppgifter, t.ex. 21 kap. 3 – 3a §§ och 21 kap. 7 §, vilka handlar om skydd av uppgifter så som adress och andra uppgifter som kan vara känsliga för den enskilde oavsett i vilket sammanhang de förekommer.

Utredningen konstaterar i avsnitt 8 att jaktsabotage är ovanligt förekommande och avstår från att lämna förslag därom. I nu aktuellt avsnitt konstateras att det ”till utredningen kommit fram uppgifter om” att hot och trakasserier mot jägare förekommer. På vilket sätt uppgifterna lämnats eller vilken omfattning problemet har finns det ingen redogörelse för. Föreningen vill betona att hot och trakasserier aldrig är bra, oavsett var och hur de förekommer. Även många på värnarsidan blir utsatta för olika former av hot och repressalier för att man arbetar för rovdjurens långsiktiga överlevnad och tar avstånd från illegal jakt. Det är ett samhällsproblem i stort när hot och trakasserier sker. Sådana ageranden är dock kriminaliserade och ska utredas av polis och åklagare inom den brottsutredande och brottsbekämpande verksamheten.

Ärenden om jakt på varg och ärenden om ersättning för skada orsakad av varg är sådana ärenden hos myndigheterna som det finns ett allmänintresse av att kunna få insyn i. Det handlar om en skyddad art och frågan om huruvida den ska få jagas är kontroversiell. Det finns därför starka skäl att inte inskränka det allmännas möjlighet till granskning i dessa ärenden.

Offentlighets- och sekretesslagstiftningen bör inte belastas med en specialbestämmelse för ärenden om jakt på varg eller ärenden om ersättning för skada orsakad av varg. Lagen innehåller redan tillräckliga och generellt tillämpbara bestämmelser om skydd för personuppgifter som kan åberopas även i dessa ärenden vid behov.

./.. Magnus Orrebrant, generalsekreterare